

ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΕΝΩΣΗ
ΔΗΜΩΝ ΕΛΛΑΔΑΣ

Επανεκκίνηση

Ισχυροί Δήμοι. Κάθε μέρα, δίπλα στον πολίτη

Εισήγηση Προέδρου Επιτροπής Θεσμών & Διαφάνειας

Ηλία Κυρμανίδη
Δημάρχου Καμένων Βούρλων

Προσυνεδριακός Διάλογος

Ναύπλιο, 2 Οκτωβρίου 2024

Αγαπητές και αγαπητοί συνάδελφοι,

Από το 2010 και μετά, δηλαδή στα χρόνια, που η χώρα μας βίωσε μια από τις πιο μεγάλες κρίσεις στην ιστορία του Ελληνικού Κράτους, η Τοπική Αυτοδιοίκηση δεν αποτέλεσε πεδίο εξαιρέσης. Τόσο ως θεσμός όσο και σε επίπεδο λειτουργίας, πληγήκαμε έντονα, σκληρά, αλλά ευτυχώς όχι ανεπανόρθωτα. Διότι παρ όλες τις αντιξοότητες, οι αυτοδιοικητικοί όχι μόνο άντεξαν, αλλά μέσα από δράσεις και πολιτικές συνέβαλαν στη διατήρηση της κοινωνικού ιστού και της κρίσιμης για τις ειδικές περιστάσεις, συνοχής των πολιτών.

Αλλά και τα χρόνια που ακολούθησαν, δηλαδή κατά την μεταμνημονιακή περίοδο και την έξοδο από την κρίση, ως Τοπική Αυτοδιοίκηση είμασταν εκεί. Όχι όμως ως απλοί παρατηρητές της μετάβασης, αλλά παρεμβαίνοντας ουσιαστικά και καταλυτικά, στο πλαίσιο του θεσμικού ρόλου μας και των αρμοδιοτήτων μας.

Σήμερα, ο προσυνεδριακός μας διάλογος πραγματοποιείται, καθώς η νέα αυτοδιοικητική περίοδος έχει ήδη ξεκινήσει. Η νέα πενταετής θητεία των νέων δημοτικών Αρχών και των Συλλογικών Οργάνων, αποτελεί μία μεγάλη πρόκληση, καθώς μας δίνεται μια μοναδική ευκαιρία να σχεδιάσουμε, να εργαστούμε και να συμμετέχουμε ενεργά και παρεμβατικά, ως συνδιαμορφωτές, για την πραγμάτωση μιας ουσιαστικής μεταρρύθμισης του μοντέλου λειτουργίας της αυτοδιοίκησης και κατ' επέκταση του κράτους, διαμορφώνοντας μια ρεαλιστική ατζέντα με μεσοπρόθεσμο προγραμματισμό. Στην εθνική προσπάθεια για τη μετάβαση της Ελλάδας σε νέα και πιο σύγχρονα επίπεδα, οι Δήμοι μπορούμε και πρέπει να έχουμε ρόλο πρωταγωνιστικό, φύση και θέση.

Αγαπητές και αγαπητοί συνάδελφοι

Σήμερα δεν βρισκόμαστε «στη μέση του πουθενά». Ούτε πραγματευόμαστε τα πάντα από μηδενική βάση. Τα προηγούμενα χρόνια έγιναν σημαντικά βήματα, σε μία διαδικασία εξέλιξης και αναβάθμισης, τόσο της υπόστασης όσο και της λειτουργίας των Δήμων αλλά και των αιρετών αυτοδιοικητικών.

Στο πεδίο της **κυβερνησιμότητας**:

Άλλαξε ο εκλογικός νόμος και οι νέες αιρετές διοικήσεις απαλλάχθηκαν από πολλά προβλήματα που αντιμετώπιζαν εκείνες της προηγούμενης περιόδου. Θεσπίστηκαν επιπλέον θέσεις Αντιδημάρχων.

Με τη θέσπιση της πενταετούς θητείας, οι νέες αιρετές διοικήσεις έχουν περισσότερο χρόνο και άνεση για να υλοποιήσουν τα προγράμματά τους.

Σε ότι αφορά στη βελτίωση της αποτελεσματικότητας και της **διαφάνειας**:

- Με την ψήφιση και την εφαρμογή του ν. 4782/2021 για τις δημόσιες συμβάσεις, ενισχύθηκε η ευελιξία και η αποτελεσματικότητά μας στην γρήγορη αντιμετώπιση διαφόρων ζητημάτων των Δήμων μας.
- Η Επιτροπή Θεσμών και η ΚΕΔΕ συμμετείχαν στη διαβούλευση και στη συζήτηση τους στη Βουλή σε περισσότερα από εκατό νομοσχέδια.
- Σε συνεργασία με την Εθνική Αρχή Διαφάνειας και το Ελεγκτικό Συνέδριο, έχουν κατατεθεί ουσιαστικές προτάσεις για τον Εσωτερικό Έλεγχο στους Δήμους, με σκοπό να αναβαθμιστεί το κύρος του θεσμού μας και να ενισχυθεί η Διαφάνεια σε όλα τα επίπεδα λειτουργίας των Δήμων.
- Επίσης με συνέπεια και προσήλωση προστατεύσαμε το κύρος του θεσμού και των αιρετών από οποιαδήποτε άδικη και κακοήθη επίθεση.

Σε ότι αφορά την αναβάθμιση του κύρους **των αιρετών και των θεσμών μας**:

- Μέχρι σήμερα έχει τεθεί επιτακτικά στο υπουργείο Εργασίας το θέμα των ασφαλιστικών και συνταξιοδοτικών προβλημάτων των αιρετών.
- Καταργήθηκε με παρέμβαση της ΚΕΔΕ το ασυμβίβαστο για τους δικηγόρους – δημάρχους.
- Συμφωνήθηκε μέσω προγραμματικής σύμβασης ΕΚΚΔΑ – ΚΕΔΕ η διαρκής επιμόρφωση των αιρετών και των υπαλλήλων των Δήμων.
- Με τεκμηριωμένες προτάσεις, έχουμε αιτηθεί στο υπουργείο Εσωτερικών την τροποποίηση των διατάξεων αναφορικά με τα «διοικητικά μέτρα» και τη θέση σε «αργία» των αιρετών.

Σε θέματα, που αφορούν **στο προσωπικό** και «την αφαίμαξη» που επί χρόνια γίνεται στους Ο.Τ.Α., ζητήσαμε και πετύχαμε να παρέχεται η σύμφωνη γνώμη του Δημάρχου για τις κατ' εξαίρεση μετακινήσεις των υπαλλήλων ΟΤΑ σε διάφορους φορείς, καθώς και η σύμφωνη γνώμη για τις μετακινήσεις των μηχανικών και των υπαλλήλων ΥΔΟΜ.

Επιπλέον και μέχρι σήμερα και με τη συνδρομή της Επιτροπής Θεσμών & Διαφάνειας, η ΚΕΔΕ υπερασπίστηκε αποτελεσματικά τα συμφέροντα των τοπικών κοινωνιών μας, με καίριες πρωτοβουλίες και δράσεις, με συστηματική εργασία, με άρτια τεκμηρίωση στις διεκδικήσεις και με ρεαλισμό.

Έτσι:

- Είμαστε η Διοίκηση της Κ.Ε.Δ.Ε. που προσφεύγει στη Δικαιοσύνη για να ακυρώσει **το τέλος ταφής**. Μια άδικη και παράλογη επιβάρυνση σε βάρος των Δήμων και των πολιτών από το Κεντρικό Κράτος. Από την πρώτη στιγμή χαρακτηρίσαμε παράνομη την επιβολή του γιατί μας επιβαρύνει αδικαιολόγητα.

- Απαιτήσαμε από την κυβέρνηση και πετύχαμε να έχουμε έναν ουσιαστικό διάλογο, χωρίς αιφνιδιασμούς και τετελεσμένα, με ουσιαστικό ρόλο στη διαμόρφωση του νέου εθνικού σχεδίου για τη **διαχείριση των υδάτων**, καταθέτοντας άμεσα ένα ολιστικό επιχειρησιακό σχέδιο διαχείρισης, που δεν θα αφορά μόνον **το πόσιμο νερό**, αλλά και **τα αρδευτικά ύδατα**.
- Ξεκαθαρίσαμε ότι αποτελεί προτεραιότητά μας η ενίσχυση των **δημοτικών υποδομών και μέσων πολιτικής προστασίας**, για να θωρακίσουμε τις ζωές και τις περιουσίες των συμπολιτών μας από τις συνέπειες της κλιματικής κρίσης και την εκδήλωση φυσικών καταστροφών.
- Δώσαμε μάχες για την κάλυψη του κόστους της **ναυαγοσωστικής κάλυψης**, που ως αρμοδιότητα μεταβιβάστηκε από το Κεντρικό Κράτος στους Δήμους.
- Διεκδικούμε σταθερά, την απόδοση του συνόλου των πόρων που αφορούν την αύξηση του **ενεργειακού κόστους** για Δήμους και ΔΕΥΑ.
- Εκφράσαμε την πλήρη αντίθεσή μας στην επιβολή παρακράτησης 20% επί του **τέλους διαμονής παρεπιδημούντων και του τέλους επί των ακαθαρίστων εσόδων των κέντρων διασκέδασης, εστιατορίων και συναφών καταστημάτων**, που αποτελούν θεσμοθετημένα έσοδα των Δήμων.

Σε αυτό το σημείο, νιώθω την ανάγκη να συγχαρώ και να ευχαριστήσω τον πρόεδρο και τα μέλη της Επιτροπής, με την προηγούμενη σύνθεσή της, για το μεγάλο και σημαντικό έργο που πραγματοποίησαν και μας παρέδωσαν. Έργο, που σε μια διαδικασία εξέλιξης και βελτίωσης, αποτελεί τη βάση πάνω στην οποία ως Επιτροπή στηριζόμαστε για να προχωρήσουμε παραπέρα.

Οι ανάγκες και οι απαιτήσεις προκύπτουν και διαμορφώνονται σε ένα δυναμικό περιβάλλον. Εξελίσσονται και μεταβάλλονται διαρκώς. Η ανασυγκρότηση της χώρας, σχεδόν νομοτελειακά, περνά μέσα από την ουσιαστική ενίσχυση της Αυτοδιοίκησης.

Στο νέο οδικό χάρτη για την Αυτοδιοίκηση του πρώτου βαθμού που διαμορφώνεται, η Επιτροπή Θεσμών & Διαφάνειας φιλοδοξεί, αλλά και υποχρεούται να διαδραματίσει σημαντικό ρόλο. Το πεδίο, στο οποίο καλούμαστε να λειτουργήσουμε, έχει κυρίαρχο άξονα τη **θεσμοθέτηση της αναβάθμισης τόσο του αυτοδιοικητικού θεσμού όσο και του αιρετού πολιτικού προσωπικού**. Η συνταγματική επιταγή για διοικητική και οικονομική αυτοτέλεια της αυτοδιοίκησης, πρέπει επιτέλους να αποκτήσει ουσιαστικό περιεχόμενο και όχι μόνο με θεωρητικές κατασκευές, αλλά κυρίως με πολιτική βούληση για την εφαρμογή ρεαλιστικών, επιδραστικών και αποτελεσματικών ανάλογων πολιτικών.

Ήδη εργαζόμαστε με σχέδιο και πρόγραμμα:

- Για περισσότερη **αποκέντρωση**, μέσα από ένα σύγχρονο σύστημα διοικητικής οργάνωσης της χώρας και της αυτοδιοίκησης, που θα στηρίζεται στις αρχές της εταιρικής σχέσης, της εγγύτητας στους πολίτες, της επικουρικότητας και της αποτελεσματικότητας.
- Για την εγκαθίδρυση μιας νέας σχέσης Κεντρικής Δημόσιας Διοίκησης και Αυτοδιοίκησης, στο πλαίσιο της **Πολυεπίπεδης Διακυβέρνησης**, με έμφαση στον αποτελεσματικό σχεδιασμό και στην εφαρμογή δημόσιων πολιτικών.
- Με επίκεντρο τη **λειτουργική αυτοτέλεια και οικονομική ανεξαρτησία των Δήμων**, με πόρους που θα είναι θεσμοθετημένοι και επαρκείς κατά τη συνταγματική επιταγή.
- Με **ενισχυμένες αρμοδιότητες** και ευθύνες, που για να είναι ουσιαστικές, θα πρέπει να συνοδεύονται πέρα από την άρτια θεσμοθέτησή τους και με πόρους, προσωπικό και μέσα
- Με τη **θεσμική και οικονομική αναβάθμιση της καταστατικής μας θέσης**.
- Με την επέκταση και σε βάθος **διαφάνεια** σε όλα τα στάδια διαμόρφωσης και εφαρμογής των αποφάσεων, αλλά και υλοποίησης των πολιτικών, που αφορούν τη λειτουργία των Δήμων.

Για την εξυπηρέτηση των προαναφερόμενων στόχων, διεκδικούμε:

- Τη σύνταξη του Νέου Κώδικα Αυτοδιοίκησης.
- Τη Σύνταξη του Νέου Κώδικα Δημοτικών Υπαλλήλων.
- Την κατάργηση των εγκρίσεων σκοπιμότητας των αποφάσεων των Δήμων από τις Αποκεντρωμένες Διοικήσεις και τα Υπουργεία, ώστε κάθε έλεγχος των αποφάσεων να αφορά μόνο τη νομιμότητά τους.
- Τη διεύρυνση, σύμφωνα και με τον Ευρωπαϊκό Χάρτη Τοπικής Αυτονομίας, των βαθμών ελευθερίας των δήμων στην οργάνωση των υπηρεσιών τους.
- Την υιοθέτηση της πρότασης της Κ.Ε.Δ.Ε., όσον αφορά τον θεσμό της κινητικότητας, ώστε να απαιτείται η σύμφωνη γνώμη του δημάρχου για το προσωπικό όλων των κατηγοριών και όχι μόνο των τεχνικών και των οικονομικών υπαλλήλων.
- Την ενίσχυση της διοικητικής ικανότητας των Δήμων, μέσω του Προγράμματος Τεχνικής Βοήθειας του ΕΣΠΑ 2021–2027, όπως προβλέπεται στο άρθρο 43 του Ν.4914/2022.
- Την υλοποίηση ενός 4ετους προγράμματος για την κάλυψη των κενών θέσεων σε προσωπικό των Δήμων, τη στελέχωση των νέων υπηρεσιών και την

αντικατάσταση των αποχωρούντων υπαλλήλων (με την κινητικότητα και τη συνταξιοδότηση).

- Τη βελτίωση της καταστατικής θέσης των αιρετών της Αυτοδιοίκησης, με βάση τις σχετικές προτάσεις της Κ.Ε.Δ.Ε., με όρους οικονομικής και θεσμικής ισοτιμίας σε σχέση με το άλλο πολιτικό προσωπικό.
- Την υλοποίηση διετούς προγράμματος συγκρότησης των επτά (7) Αυτοτελών Υπηρεσιών Εποπτείας ΟΤΑ (διασφάλιση υποδομής και εξοπλισμού, πρόσληψη προσωπικού, οργάνωση υπηρεσιών και εκπόνηση προτύπων, κατάρτιση και συμβουλευτική υποστήριξη προσωπικού, ενημέρωση αιρετών και υπαλλήλων ΟΤΑ).
- Την απλούστευση και επιτάχυνση των διαδικασιών πρόσληψης του προσωπικού μέσω του ΑΣΕΠ.
- Την υλοποίηση προγράμματος Συλλογικής Υποστήριξης για την ενσωμάτωση των Νομικών Προσώπων στους Δήμους (Ν.5056/2023).
- Την ολοκλήρωση του Προγράμματος στελέχωσης της Δημοτικής Αστυνομίας (Ν. 5003/2022) (πρόσληψη και κατάρτιση προσωπικού κλπ).
- Την ολοκλήρωση του Προγράμματος συγκρότησης των Υπηρεσιών Δόμησης (ΥΔΟΜ).
- Τη συγκρότηση του συστήματος εσωτερικού ελέγχου και διαχείρισης κινδύνων (Ν.4795/2021 και Ν.5013/2023).
- Τη βελτίωση της δημοσιονομικής διαχείρισης των Δήμων, με την υποστήριξη της ΕΕΤΑΑ.
- Την αποσαφήνιση των αρμοδιοτήτων όταν ασκούνται «συντρέχουσες» αρμοδιότητες, δηλαδή όταν ασκούν τυπικά και πρακτικά την ίδια αρμοδιότητα ταυτόχρονα δύο διοικητικά επίπεδα (Υπουργείο ή Αποκεντρωμένη Διοίκηση, οι Περιφέρειες, οι Δήμοι).
- Την αλλαγή της διοικητικής υπαγωγής υπαρχουσών συγκροτημένων δομών, που ήδη λειτουργούν σε τοπικό επίπεδο.

Αγαπητές και αγαπητοί συνάδελφοι,

Έχω την αίσθηση ότι διάγουμε μια εποχή – μεταίχμιο για την Αυτοδιοίκηση. Πρέπει όλες και όλοι μαζί να δείξουμε αυξημένα ανταντακλαστικά, να εκμεταλλευτούμε τη συγκυρία και να πάμε μπροστά με σχέδιο και γνώση. Οι καιροί δεν περιμένουν.

Σύγχρονοι και ισχυροί Δήμοι θα υπάρξουν μόνο, όταν εμείς θα είμαστε παρόντες και καταλυτικά συμμετέχοι σε όποια εξέλιξη μας αφορά.

Το μοντέλο του «Κράτους – πατερούλη» που σχεδιάζει για εμάς χωρίς εμάς, επί δεκαετίες υπήρξε καθεστώς. Με μια ψύχραιμη και κυρίως αντικειμενική ενδοσκόπηση, οφείλουμε να δούμε και να παραδεχθούμε, ότι για να συμβεί αυτό, ιστορικές ευθύνες υπήρξαν και από την πλευρά μας.

Τα τελευταία χρόνια ευτυχώς, η συντριπτική πλειοψηφία των αυτοδιοικητικών έχει αλλάξει ρότα. Καταφέραμε να εγκαταλείψουμε ιδεοληψίες, αγκυλώσεις και αναχρονιστικά στερεότυπα. Έχουμε καταρρίψει κομματικές διαχωριστικές γραμμές. Βάλαμε στο περιθώριο μικροπολιτικές σκοπιμότητες. Κατακτήσαμε το δικαίωμα και τη δυνατότητα να συναντιόμαστε σε κοινούς τόπους και να αγωνιζόμαστε όλες και όλοι μαζί για κοινά συμφέροντα. Αναβαθμίσαμε το κύρος μας και κερδίσαμε την αξιοπιστία μας, τόσο απέναντι στην Κεντρική Διοίκηση όσο και στους πολίτες, που αντιπροσωπεύουμε.

Πλέον οι στόχοι μας, οι θέσεις μας, οι αξιώσεις μας προσεγγίζουν και καλύπτουν ολιστικά και κυρίως με υψηλό δείκτη τεκμηρίωσης, κάθε πεδίο και κάθε πτυχή, που μας αφορά.

Εδώ και αρκετά χρόνια, περάσαμε από τον «επαίτη» που δημιουργεί πρόσκαιρη φασαρία για να «λάβει ψίχουλα» στον ισότιμο συνομιλητή, που διεκδικεί, προτείνει και συνδιαμορφώνει.

Στο νέο ανταγωνιστικό περιβάλλον, όπως αυτό διαμορφώνεται με την πληθώρα νέων προκλήσεων, όπως η κλιματική αλλαγή - κρίση, η ψηφιοποίηση, οι δημογραφικές μεταβολές, το νέο μοντέλο τουρισμού, που μεταβάλλει την ταυτότητα των πόλεων προορισμών, οι μεταναστευτικές ροές κ.α., το μοντέλο του συγκεντρωτικού Κράτους είναι καταδικασμένο να αποτύχει.

Σε αυτές τις νέες συνθήκες, που απαιτούν πιο άμεση, πιο ευέλικτη και τελικά πιο αποτελεσματική διοίκηση. Που οι πολίτες προσδοκούν σε υπηρεσίες υψηλής ποιότητας. Που απαιτούν τη διασφάλιση της νομιμότητας και της διαφάνειας. Που αξιώνουν περισσότερη συμμετοχή και αντιπροσώπευση. Που επιθυμούν να εμπιστευτούν αυτόν που νιώθουν διοικητικά πιο κοντά τους. Τώρα είναι η ώρα για μια Αυτοδιοίκηση ισχυρή, σύγχρονη και πραγματικά αυτόνομη. Για Δήμους πραγματικούς πρωταγωνιστές!

Σας ευχαριστώ.

Ηλίας Γ. Κυρμανίδης

Πρόεδρος της Επιτροπής Θεσμών & Διαφάνειας